

Oikeutesi digiympäristössä

Euroopan neuvoston ohjeet lapsen oikeuksien kunnioittamisesta, suojelemisesta ja toteutumisesta digiympäristössä

Alle 18-vuotiaille

www.coe.int/children

Rakennamme Eurooppaa
yhdessä lasten kanssa
lapsia varten

Translation co-funded
by the European Union

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Kuka laati tämän oppaan ja miksi?

Euroopan neuvosto on

46 Euroopan maan ryhmä, joka yhdessä edistää rauhaa ja ihmisoikeuksia:

Se auttaa Euroopan maita **suojelemaan lasten oikeuksia – sinun oikeuksiasi!**

Tähän sisältyvät oikeutesi **digiympäristössä.**

Euroopan neuvosto haluaa aikuisten ja lasten ymmärtävän, mitä on tehtävä, jotta lasten oikeudet toteutuvat digiympäristössä.

Lasten oikeudet ovat lupauksia, joita hallitukset ovat tehneet lapsille, jotta näillä olisi mahdollisuus hyvään elämään.

Digiympäristö tarkoittaa kaikkia tapoja, joilla lapset käyttävät tietokoneita ja internetiä: älypuhelimia ja tabletteja, tietokonepelejä ja sosiaalista mediaa.

Mitkä ovat tärkeimpiä asioita, jotka tulee pitää mielessä lasten oikeuksia suojeltaessa?

On **5** asiaa, jotka ovat aina tärkeitä ja joita sinun ja muiden lasten puolesta päätöksiä tekevien tulisi kunnioittaa. Ne ovat seuraavat:

- 1. Lapsen etu** on yksi tärkeimmistä asioista, joka tulee ottaa huomioon päätöksiä tai toimenpiteitä tehtäessä.
- 2. Lapset muuttuvat kasvaessaan.** Teineillä ja taaperoilla on erilaiset taidot ja tarpeet.
- 3. Lapsia ei tulisi kohdella eri tavoin ilman hyvää syytä.**
- 4. Lasten mielipiteitä tulisi kuunnella, ja ne tulisi ottaa vakavasti.**
- 5. Hallinnon tulisi kannustaa, tukea ja edistää** lasten oikeuksien suojelua **yhdessä muiden tahojen kanssa** (esimerkiksi yritysten, opettajien, vanhempien ja lasten kanssa).

Lapsen etu tarkoittaa, että päätöksiä tehtäessä lapsen hyvinvointi on etusijalla.

Hallinto, jonka tulisi tukea lapsia, koostuu kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason hallinnosta sekä niihin liittyvistä organisaatioista.

Mitä oikeuksiasi on suojeltava ja miksi?

Kaikkien lasten tulisi pystyä käyttämään digiympäristöä

Käyttämisen tulisi olla

- edullista (ja mahdollisuuksien mukaan maksutonta julkisissa tiloissa)
- mahdollista myös vammaisille, maaseudulla asuville ja maahanmuuttajille.

Oikeus tietoon

- Valtioiden tulisi varmistaa, että sinulla on pääsy laadukkaaseen, lapsille suunnattuun tietoon.
- Sinun tulisi oppia kunnioittamaan toisia verkossa (esimerkiksi olemaan kannustamatta kiusaamiseen tai väkivaltaan).
- Yritysten tulisi antaa käyttöehdoista tietoja, jotka pystyt löytämään ja ymmärtämään.

Oikeus osallistua päätöksentekoon

- Koulujen, hallinnon, yritysten ja kansainvälisten toimijoiden tulisi kysyä näkemyksiäsi ja ottaa ne vakavasti.

Oikeus perustaa ryhmiä verkossa ja liittyä niihin

- Valtioiden ja muiden tahojen ei tulisi tarkkailla sinua verkossa enempää kuin mitä laki sallii.

Oikeus leikkiin

- Valtioiden ja yritysten tulisi tukea sinua leikkimisessä, luovuudessa, ongelmanratkaisussa ja muiden lasten kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Oikeus yksityisyyteen ja henkilötietojen suojaan

- Kaikkien tulisi oppia tuntemaan oikeutensa yksityisyyteen.
- Sinun tulisi oppia pitämään henkilötietosi salassa verkossa.
- Henkilötietojasi tulisi käyttää vain sinun luvallasi (tai vanhempiesi luvalla, jos olet vielä liian nuori) ja vain silloin kun se on laillista.
- Sinun tulisi pystyä ymmärtämään, miten henkilötietojasi käytetään ja miten voit poistaa henkilötietosi tai korjata virheitä.
- Leluissa tai vaatteissa olevia älylaitteita ei tulisi käyttää sinua koskevien tietojen keräämiseen.

Henkilötiedot tarkoittavat nimeäsi, ikääsi ja tietoja siitä, missä asut ja olet.

Oikeus koulutukseen

- Kouluissa tulisi olla tarvitsemaasi digiteknologiaa.
- Sinun tulisi oppia tarvitsemasi taidot. Tuen saaminen tällä osa-alueella on erityisen tärkeää, jos perheesi ei pysty tukemaan sinua taidoissa riittävästi tai jos sinulla on jokin vamma.

Oikeus suojeluun haitoilta

- Ikärajoja valvotaan.
- Sinulle ja vanhemmillesi tarjotaan tietoa kiusaamisesta, haitallisesta sisällöstä ja terveestä varovaisuudesta vieraiden ihmisten suhteen.
- Sinun tulisi pystyä ilmoittamaan haitallisesta sisällöstä tai käyttäytymisestä helposti.
- Lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön liittyvän materiaalin leviäminen verkossa pysäytetään.

Haittoja ovat muun muassa kiusaaminen, lasten houkutteleva rikoksiin, kannustaminen seksisiin, rasismiin, itsemurhaan tai itsensä vahingoittamiseen, uhkapelaaminen, seksuaalinen hyväksikäyttö sekä tietokoneiden, tablettien tai älypuhelimien käyttäminen siinä määrin, että ne haittaavat nukkumista tai vahingoittavat terveyttä.

Mitä valtioiden ja muiden on tehtävä sen varmistamiseksi, että oikeutesi toteutuvat digiympäristössä?

- Laadittava **lakeja ja politiikkoja**, jotka suojelevat oikeuksiasi digiympäristössä.
- Varmistettava, että **kaikki tekevät yhteistyötä**.
- **Annettava tietoa ja kannustusta** kaikille lasten kanssa työskenteleville, jotta he ymmärtävät oikeutesi ja tekevät parhaansa varmistaakseen, että ne toteutuvat digiympäristössä.
- Varmistettava, että kaikilla on pääsy digiympäristöön.

Korjaavia toimenpiteitä ovat muun muassa anteeksipyyntöt, haitallisen sisällön poistaminen, vaateisiin vastaaminen ja virheellisen tiedon oikaiseminen.

- Tehtävä **tutkimusta** selvittääkseen, miten voit hyötyä digiympäristöstä ja miten sinua voi suojella haitoilta siellä.
- **Valittaminen ja korjaavat toimenpiteet**. Valtioiden tulisi varmistaa, että sinä ja vanhempasi voitte tehdä valituksen, jos oikeuksiasi ei kunnioiteta, ja että valittamistavat ovat helppoja ymmärtää ja käyttää.

© Euroopan neuvosto, heinäkuu 2022

Taitto ja kuvitus: Andy Matthew, The Port Creative, Edinburgh (Iso-Britannia)

Kaikki tämän asiakirjan tai sen osien jäljentämistä tai kääntämistä koskevat pyynnöt tulee lähettää viestintäosastolle (F-67075 Strasbourg Cedex tai publishing@coe.int).

Tässä julkaisussa on lapsiystävällinen versio ministerikomitean suosituksesta CM/Rec(2018)7 jäsenvaltioille eli ohjeista lapsen oikeuksien kunnioittamisesta, suojelemisesta ja toteutumisesta digiympäristössä.

**Tutustu ohjeisiin ja opi
tuntemaan oikeutesi
digiympäristössä!**

Lisätietoja lasten oikeuksiin
liittyvistä Euroopan neuvoston
toimista on verkkosivuilla
osoitteessa
www.coe.int/children

Haluaisimme kiittää professori Laura Lundy ja tohtori Michelle Templetonia Belfastin Queen's University -yliopistosta heidän avustaan näiden Euroopan neuvoston ohjeiden lapsiystävällisen version valmistelussa sekä seuraavia tekstin viimeistelyyn osallistuneita dublinilaisen Bremore Educate Together Secondary School -koulun oppilaita: Shemsedine, Margarita, Ali, Amelia, Liam, Bright, Neilas ja Charlie.

**QUEEN'S
UNIVERSITY
BELFAST**

CENTRE FOR
CHILDREN'S
RIGHTS

Euroopan unionin jäsenvaltiot ovat päättäneet yhdistää osaamisensa, voimavaroja ja kohtalonsa. Yhdessä he ovat luoneet vakauden, demokration ja kestävän kehityksen alueen, jossa pidetään yllä kulttuurista monimuotoisuutta, suvaitsevaisuutta ja yksilön vapauksia. Euroopan unioni on sitoutunut jakamaan saavutuksensa ja arvonsa muiden maiden ja kansojen kanssa.

www.europa.eu

Euroopan neuvosto on maanosansa johtava ihmisoikeusjärjestö. Sillä on 46 jäsenvaltiota, mukaan lukien kaikki Euroopan unionin jäsenet. Kaikki Euroopan neuvoston jäsenvaltiot ovat allekirjoittaneet ihmisoikeuksien, demokration ja oikeusvaltion suojaamiseksi tehdyn Euroopan ihmisoikeussopimuksen. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin valvoo ihmisoikeussopimuksen täytäntöönpanoa jäsenvaltioissa.

www.coe.int

Translation co-funded
by the European Union

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

FIN